FYLKESMANNEN I NORD-TRØNDELAG
Miljøvernavdelingen

Saksbehandler Kjartan Knutsen | *Deres ref.* | *Vår ref.* 2001/03851 | *Vår dato* 10.08.2001 | *Arkivnr* 434.11

Raudbeinseteren og Skjækra sambeitelag
v/Arne Aaknes
7760 SNÅSA

Iverksettelse av betinget fellingstillatelse på bjørn i Roktdal i Snåsa kommune i 2001

Vi viser til søknad av 10.08. d.å. fra Raudbeinseteren og Skjækra sambeitelag, uttalelse fra Snåsa kommune datert 10.08.d.å. og til uttalelse fra Snåsa dyrevernnemnd av 10.08.d.å., om iverksettelse av betinget fellingstillatelse på 1 stk. bjørn i Roktdalen i Snåsa kommune.

Bakgrunnen for søknaden.

I uttalelsen fra Snåsa kommune heter det blant annet:

"Raubeinsteren beitelag v/ Arne Aaknes og Skjækra sambeitelag v/ Erik Landsem søker om fellingstillatelse på èn bjørn.

Bakgrunnen for søknaden er funn av 16 sauekadaver i Roktdalen (se kart) som er dokumentert drept av bjørn, 12 voksne søyer og 4 lam, i tidsrommet 01.08.01- 7.08.01.
Raudbeinseteren beitelag:

Sau		*Eier*	*Antatt dødsdato*	*Dødsårsak*	*Vurdering*
0018		*Tone Våg*	*02.08.01*	*Bjørn*	*Dokumentert*
6007		*Tone Våg*	*03.08.01*	*Bjørn*	*Dokumentert*
1154	*Lam*	*Tone Våg*	*03.08.01*	*Bjørn*	*Dokumentert*
1044	*Lam*	*Tone Våg*	*07.08.01*	*Bjørn*	*Dokumentert*
0102		*Tone Våg*	*07.08.01*	*Bjørn*	*Dokumentert*
7293		*Tone Våg*	*06.08.01*	*Bjørn*	*Dokumentert*
9039		*Tone Våg*	*02.08.01*	*Bjørn*	*Dokumentert*
1122	*Lam*	*Tone Våg*	*07.08.01*	*Bjørn*	*Dokumentert*
9057		*Tone Våg*	*05.08.01*	*Bjørn*	*Dokumentert*
9097		*Tone Våg*	*01.08.01*	*Bjørn*	*Dokumentert*
1144	*Lam*	*Tone Våg*	*01.08.01*	*Bjørn*	*Dokumentert*
8090		*Tone Våg*	*04.08.01*	*Bjørn*	*Dokumentert*

Skjækra sambeitelag:

Sau	*Eier*	*Antatt dødsdato*	*Dødsårsak*	*Vurdering*
8841	*Leif Aunsmo*	*31.07.01*	*Bjørn*	*Dokumentert*
0411	*Leif Aunsmo*	*04.08.01*	*Bjørn*	*Dokumentert*
7230	*Erik Landsem*	*04.08.01*	*Bjørn*	*Dokumentert*
0181	*Ingebrigt Kolås*	*04.08.01*	*Bjørn*	*Dokumentert*

Raudbeinseteren beiteområde har sluppet cirka 600 sau/ lam, fordelt på 3 besetninger. Mens Skjækra sambeitelag har sluppet cirka 2500 sau/ lam, fordelt på 9 besetninger

Etter at de første kadavrene ble funnet ved Tveråa ble det den 06.08.01 muntlig bevilget kr 5.000,- i tilskudd til ekstraordinert tilsyn.

Ferske spor ble dokumentert 07.08.01.

Vurdering:
Til sammen er det dokumentert 16 stk sauer drept av bjørn. Ut i fra tid og avstand kan en anta at alle er drept av samme bjørn. Sauekadavrene som er funnet, har ligget i skogområder med mye vegetasjon. Sannsynligheten er derfor stor for at det i området kan ligge flere sauer som er drept av bjørn.

Til tross for ekstraordinert tilsyn og stor menneskelig aktivitet, har bjørnen fortsatt tilhold i området. Det har vært nærkontakt med bjørnen flere ganger uten at den har trukket ut. Ferske spor ble dokumentert 07.08.01.

Med bakgrunn i de dokumenterte tap, funn av ferske kadaver og at en nå vet at bjørnen befinner seg i området, er det ønskelig å begrense skadeomfanget så raskt som mulig gjennom felling av bjørnen.

Det anbefales derfor at det utløses fellingstillatelse på 1 bjørn i området Roktdalen."

I tillegg opplyses det muntlig fra kommunen at 1 kadaver som ble innrapportert som drept av bjørn 8.09. ikke er gjenfunnet for nærmere undersøkelse.

Bestandssituasjonen for bjørn.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, miljøvernavdelingen har for hvert år i perioden 1986-1990 utgitt publiserte rapporter angående bestandssituasjonen for bjørn i Nord-Trøndelag, jf tidligere utgitte rapporter. I tillegg er det ellers for senere år også foretatt bestandsvurderinger. Meldingsmaterialet er anslått til å omfatte følgende minimumstall for bjørn i Nord-Trøndelag:

1986	minimum	28 bjørner
1987	minimum	21 bjørner
1988	minimum	15 bjørner
1989	minimum	10 bjørner
1990	minimum	8 bjørner
1991	minimum	7 bjørner
1993	minimum	12 bjørner
1994	minimum	11 bjørner

Materialet for 1992 og 1995 er foreløpig ikke sluttvurdert.

I 1993 ble det felt 2 bjørner i Lierne kommune, 1 binne og 1 hannbjørn. Begge bjørnene ble felt etter at fylkesmannen hadde iverksatt fellingstillatelse på skadegjørende bjørn på sau.

I 1998 ble det felt 2 bjørner i Lierne kommune, 2 hannbjørner. Den ene bjørnen ble felt ettar at Lierne kommune hadde iverksatt fellingstillatelse på skadegjørende bjørn på sau.

I 1999 ble det felt 2 bjørner i Lierne kommune, 2 hannbjørner, Begge bjørnene ble felt etter at Lierne kommune hadde iverksatt fellingstillatelse på skadegjørende bjørn på sau.

I 2000 er det foreløpig felt 2 bjørner i Nord-Trøndelag. Dette var 2 hannbjørner. Den ene ble felt i Meråker kommune etter at fylkesmannen hadde iverksatt fellingstillatelse på skadegjørende bjørn på sau, mens den andre ble felt i Lierne etter at Lierne kommune hadde iverksatt fellingstillatelse på skadegjørende bjørn på sau.

I 2001 er det foreløpig felt 2 bjørner i Nord-Trøndelag. En hannbjørn og ble felt i Sørli og ei binne ble felt i Nordli etter at Lierne kommune hadde iverksatt fellingstillatelser på bjørn som voldte skade på sau.

I 1994 var det pr. 27. mai registrert aktivitet av minimum 10-12 forskjellige bjørner i fylket. Meldingsmaterialet omfatter blant annet sannsynligvis 1 binne med 1 årsunge og sannsynligvis 1 binne med 1 fjorårsunge. Samtlige registrerte bjørner var innenfor det etablerte kjerneområdet for bjørn i Nord-Trøndelag. I 1994 ble det dessuten radiomerket 3 bjørner, hvorav 2 var binner, i Lierne og grenseområdene mellom Lierne og Jämtland.

I 1995 ble det radiomerket 2 hannbjørner og 1 binne i disse områdene. I 1995 var det pr. 12. juli 1995 registrert aktivitet av minimum 7-10 forskjellige bjørner i Nord-Trøndelag. Den ene hadde sitt hovedaktivitetsområde innenfor Snåsa kommune, mens de øvrige har tilhold i Lierne og grenseområdene til Sverige.

I 1997 ble det i regi av prosjektet «Bjørn i Nord-Trøndelag» radiomerket 3 bjørner (2 hannbjørner og 1 binne) i Nord-Trøndelag. 2 av bjørnene ble merket i Lierne og 1 i Snåsa. Binna som har ligget i hi i Jamtland er observert med 3 unger våren 1998.

I regi av det samme prosjektet som nevnt ovenfor, ble det våren 1998 radiomerket 1 binne med 3 unger i Sørli i Lierne.

Våren 1999 ble det i regi av prosjektet ”Bjørn i Nord-Trøndelag” radiomerket 2 stk. 1 års binner. Dette betyr at det våren 1999 var 6 bjørner med radiosender i prosjektet, hvorav 2 voksne binner, 2 stk. 1 års binner og 2 hannbjørner.

Våren 2000 er det i regi av nevnte prosjekt 2 stk.voksne binner, 2 stk. 1 års binner og 1 hannbjørn i prosjektet.

I 1999, ble det med bakgrunn i vårsnøregistreringene pr. 14. mai registrert minimum 21 forskjellige bjørner i Nord-Trøndelag, hvorav 4 stk. 1 års unger. Totalt 10 av de 21 bjørnene ble registrert i Lierne, mens 3 stk. ble registrert i Grong, jfr. også vedlagte tabell.

I 2000, ble det med bakgrunn sporregistreringer på vårsnøen pr. 25. mai registrert minimum 15 forskjellige bjørner i Nord-Trøndelag. Det var ikke registrert aktivitet av bjørn verken i kommunene Overhalla og Steinkjer på dette tidspunkt. Det ble registrert bjørn i begge disse kommunene noe senere enn 25. mai.

I 2001, ble det ved sporregistreringer på vårsnøen pr. 27. mai registrert totalt 28 forskjellige bjørner i Nord-Trøndelag. 16 i Lierne, 3 i Snåsa, 2 i Overhalla, 1 i Namdalseid og 6 i Verdal. Den ene av de som er registrert i Lierne ble også registrert i Grong, samt at den ene som ble registrert i Overhalla også ble registrert i Grong.

Forskrifter og betingelser knyttet til fellingstillatelse på bjørn.

I "Forskrift om forvaltning av bjørn, jerv, ulv og gaupe fastsatt ved Kgl. res. av 30.juni 2000" heter det blant annet i § 3:

> *"For å forhindre at bjørn, jerv, ulv eller gaupe gjør skade på bufe eller tamrein, kan direktoratet treffe vedtak om felling av eget tiltak eller etter søknad. Fylkesmannen kan på samme vilkår treffe vedtak om felling av gaupe.*
>
> *Avgjørelsen skal bygge på en helhetsvurdering av skadenes betydning i forhold til behovet for vern av rovviltet, sett i henhold til prinsippet om differensiert forvaltning, jf. § 1. Ved utøvelsen av dette skjønnet skal det særlig tas hensyn til:*
>
> *a. størrelse og sammensetning av vedkommende rovviltbestand*
>
> *b. områdets betydning som beitemark*
>
> *c. skadenes omfang og utvikling*
>
> *d. potensialet for framtidige skader*
>
> *I tillegg, og særlig innenfor nærmere fastsatte kjerneområder eller særskilte forvaltningssoner for rovvilt, skal det legges vekt på om det i stedet kan gjennomføres forebyggende tiltak for å begrense skadene."*

I vedlagte brev av 30. mai d.å fra Direktoratet for naturforvaltning (DN) er fylkesmannen i Nord-Trøndelag gitt fullmakt til å iverksette fellingstillatelse på 2 stk. bjørn i fylket i 2001. DN har gitt betinget fellingstillatelse på 2 stk. bjørner i området Nord-Norge (Finnmark, Troms, Nordland og Nord-Trøndelag). I tillegg har DN gitt 2 stk. betinget fellingstillatelser til Lierne kommune. Som det går fram av brevet er det knyttet en rekke betingelser til denne fullmakten til å kunne iverksette inntil 2 stk fellingstillatelser på bjørn i Nord-Trøndelag. Det heter i brevet fra DN blant annet:

> *"Ugunstig sammensetning av bestanden, som f.eks skjev kjønnsfordeling med under-representasjon av reproduserende hunndyr eller generelt fåtallig bestand, er situasjoner hvor behovet for vern generelt forsterkes, særlig i forhold til reproduserende og potensielt reproduserende hunndyr. Innenfor kjerneområder eller særlige forvaltningssoner skal derfor bestandshensyn være overordnet skadesituasjonen ved vurderingen av felling av evt. skadevolder, og skader skal primært forsøkes redusert gjennom tiltak som kan forebygge rovdyrskade. Fellingstillatelse kan iversettes kun hvis andre forebyggende tiltak mot skader er vurdert og funnet mindre egnet i forhold til å avgrense skaden. At skadene skal ha en underordnet vektlegging i forhold til å verne rovdyrene, herunder individer som volder skade, er ikke det samme som at skader innenfor kjerneområder/forvaltningssoner tas mindre alvorlig enn skader som skjer utenfor disse områdene. Forskjellen er at en i større grad stiller ressurser og kompetanse til rådighet slik at andre virkemidler som kan ha effekt blir brukt som alternativ til felling.*
>
> *.....*
>
> *Bestandssituasjonen for bjørn og den langsomme veksten i bjørnebestanden tilsier at en generelt, og spesielt innenfor kjerneområdene, må være restriktiv med å gi*

fellingstillatelser.Med utgangspunkt i at sjansen for tilfeldig å felle binne i deler av kjerneområdene opp mot svenskegrensa kan være så høy som 50%, skal dette tillegges spesiell vekt dersom det oppstår en situasjon som vurderes så alvorlig at det kan gi grunnlag for å iverksette en fellingstillatelse. Disse områdene vil derfor ha den aller høyeste skadeterskel i forhold til iverksetting av fellingstillatelse».

Fylkesmannens vurdering og konklusjon.

Skadebildet i denne aktuelle saken i Roktdal i Snåsa, hvor bjørn dreper sau, karakteriseres som *overskuddsdreping*. Dette fordi sauene i vesentlig grad er lite eller ikke påspist. Dette opplyses d.d. pr telefon fra lokal rovviltkontakt og kommunen

Det er pr. dato dokumentert at 16 sauer, hvorav 12 voksne sauer og 4 lam, er drept av bjørn i området. Skadene har skjedd i tidsrommet 31.07. – 7.08. Tre av kadavrene er datert til 7.08. I tillegg er det innrapportert 1 sau som drept av bjørn i området, men denne er ikke gjenfunnet for nærmere undersøkelse. Sauene går i et skogsområde med mye vegetasjon. Sannsynligheten er derfor stor for at det i området kan ligge vesentlig flere sauer som er drept av bjørn. Skaden betraktes derfor som *betydelig* og med *fare for rask utvikling.*

Kommunen og lokal rovviltkontakt antar at alle dyra er drept av samme bjørn. Det opplyses videre at folk har vært i kontakt med bjørnen flere ganger uten at den har trukket ut. Det antas at bjørnen fortsatt er i området.

Fylkesmannen tar i sin vurdering også hensyn til at bjørn har voldt vesentlige skader på sau i dette området også tidligere år.

Til sammen ca. 3.100 sau og lam, fordelt på 12 brukere, er sluppet på beite i de to berørte beiteområdene. Skadene er konsentrert til to nærliggende områder på grensa mellom de to beiteområdene. Fylkesmannen vurderer i denne aktuelle situasjonen, og på dette tidspunkt, mulighetene for effektivt å stanse skadene med andre forebyggende tiltak som små.

Skadeområdet ligger vest i Snåsa kommune, nær grensa mot Steinkjer kommune. Dette betyr at det aktuelle skadeområdet ligger *innenfor Kjerneområdet* for bjørn i Nord-Trøndelag, men relativt langt vest i dette og utenfor det som foreløpig er kjent som reproduksjonsområde. Dette betyr videreat *sannsynligheten for å felle ei binne i dette området er mindre enn 50%.* I områdene nærmest grensa til Jamtland i Lierne kommune anses sannsynligheten for å felle ei binne å være 50%.

I tillegg til dette har vårbestanden av bjørn i Nord-Trøndelag økt i 2001 sammenlignet med tidligere år på 1990-tallet. Det er som nevnt foran registrert minimum 28 forskjellige bjørner i Nord-Trøndelag pr. 28. mai i år.

Med bakgrunn i ovennevnte finner fylkesmannen det riktig å iverksette fellingstillatelse på 1 stk. bjørn i et nærmere avgrenset område i Roktdalen i Snåsa kommune. Det forutsettes at det før praktisk iverksettelse blir funnet nytt og ferskt kadaver i skadeområdet som kan danne utgangspunkt for jakta.

En fellingstillatelse på skadegjørende bjørn har til hensikt å stanse en større skadeutvikling raskt og blir derfor gitt for et begrenset tidsrom. På denne måten har vi mulighet til å vurdere den videre utvikling før nye beslutninger tas.

Under henvisning til fullmakt, gitt i det nevnte brevet fra Direktoratet for naturforvaltning, iverksetter herved fylkesmannen i Nord-Trøndelag fellingstillatelse på 1 stk. bjørn. Dette for å få fjernet det skadegjørende individ.

Følgende forutsetninger er knyttet til fellingstillatelsen:

1. Fellingstillatelsen gjelder fra og med 10.08. d.å. til og med 23.08. d.å. Det forutsettes at det før praktisk iverksettelse blir funnet nytt og ferskt kadaver i skadeområdet som kan danne utgangspunkt for jakta.

   Behovet for en eventuell forlengelse av tillatelsen vil bli vurdert av fylkesmannen i samråd med kommunen og jaktlederen ved tillatelsens utløp.

   Tillatelsen gjelder for et nærmere avgrenset område i Snåsa kommune som avgrenses slik som inntegnet på vedlagte kart.

2. Binner med unger som opptrer sammen er unntatt fra fellingstillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at binne felles, skal være iverksatt.

3. Even Bjørnes, SNO, er oppnevnt som jaktleder og koordinator for gjennomføringen av fellingen av den skadegjørende bjørnen. Bjørnes i samråd med kommunen oppnevner eventuelle jegerkorps. Alle som deltar i jegerkorps, skal gjøres kjent med dette brevets innhold. Alle som deltar i jegerkorps skal ha avlagt storviltpøve med rifle senest for 2000. Sammensetningen av jegerkorpset skal meddeles fylkesmannen.

4. Ved felling av bjørn skal det nyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt.

5. Felling av bjørn skal omgående meldes til kommunen, fylkesmannen og Direktoratet for naturforvaltning. Meldingen skal inneholde opplysninger om tid og sted for fellingen. Fellingsstedet skal kunne påvises dersom fylkesmannen krever det.

6. Den som sårer bjørn under forsøk på felling i henhold til tillatelsen, plikter uten opphold å melde fra til fylkesmannen, kommunen og nærmeste politimyndighet. Generelt for bjørn gjelder bestemmelsen i forvaltningsforskriften § 6.

7. Bjørn som blir felt på denne tillatelsen, er Viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt bjørn uten nærmere samtykke fra DN.

   Dersom det ikke er mistanke om noen uregelmessigheter ved fellingen som kan medføre politietterforskning, er jegerkorpsets leder, Bjørnes, ansvarlig for at felt bjørn ivaretas og handteres på en slik måte at verdien av kjøttet og kvaliteten på skinnet ikke forringes unødig. OBS! Buken skal åpnes så fort som mulig. Dersom det i motsatt fall er grunnlag for å påregne behov for etterforskning, skal dyret ikke åpnes og ikke flyttes fra fallstedet. Fylkesmannen og politiet skal da underrettes snarest.

   Felte dyr skal så raskt som mulig bringes til Norsk institutt for naturforskning (NINA), Tungasletta 2, 7485 Trondheim.

   Instruks for ivaretakelse av felt bjørn følger vedlagt.

8. Dersom det er ønskelig å bruke løs hund i forbindelse med jakta, har Direktoratet for naturforvaltning gitt dispensasjon etter viltlovens paragraf 52, siste ledd. Jegerkorpsets

leder, Bjørnes, må da også avklare dispensasjoner fra båndtvangsbestemmelsene i henhold til bufeloven og reindriftsloven med politimyndighetene.

Avgjørelsen kan påklages til Direktoratet for naturforvaltning innen tre - 3 uker.

Oddbjørn Nordset
fung. fylkesmann

Svein Karlsen

Saksbehandlers telefon 74 16 80 66

Kopi:
-Snåsa kommune
-Direktoratet for naturforvaltning
-Nord-Trøndelag Sau- og geitalslag
-Nord-Trøndelag Naturvernlag
-Nord-Trøndelag Bondelag
-Nord-Trøndelag Bonde og Småbrukerlag
-Nord-Trøndelag Reinsamelag
-Nord-Trøndelag Fylkeslag av Norges Jeger- og Fiskerforbund
-Det regionale rovviltutvalg i Nord-Trøndelag.
-Gaupenemnda i Nord-Trøndelag
-De Kommunale Viltorgans Arbeidsutvalg i Nord-Trøndelag
-Kommunene i Nord-Trøndelag v/viltnemnda/viltorganet
-Statens Naturoppsyn, postboks 76, 7882 Nordli
-Namdal Politikammer
-Politiet i Inntrøndelag
-Lensmannen i Steinkjer
-Fylkesmennene i Finnmark, Troms, Nordland, Sør-Trøndelag og Hedmark.